

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 2. decembra 2010*

V zadevi C-108/09,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Baranya megyei bíróság (Madžarska) s sklepom z dne 10. februarja 2009, ki je prispel na Sodišče 23. marca 2009, v postopku

Ker-Optika bt

proti

ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézete,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik senata, D. Šváby, sodnik, R. Silva de Lapuerta, sodnica, E. Juhász in J. Malenovský (poročevalec), sodnika,

* Jezik postopka: madžarščina.

generalni pravobranilec: P. Mengozzi,
sodni tajnik: B. Fülöp, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 15. aprila 2010,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za madžarsko vlado R. Somssich, K. Szíjjártó, K. Veres in M. Fehér, zastopniki,

- za češko vlado M. Smolek, zastopnik,

- za grško vlado E. Skandalou, zastopnica,

- za špansko vlado J. M. Rodríguez Cárcamo, zastopnik,

- za nizozemsko vlado C. Wissels, M. de Grave in Y. de Vries, zastopniki,

– za Evropsko komisijo H. Krämer in A. Sipos, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi
15. junija 2010

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju) (UL L 178, str. 1) ter členov 34 PDEU in 36 PDEU.

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Ker-Optika bt (v nadaljevanju: družba Ker-Optika) in ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézet (območna direkcija državnih služb za javno zdravje in sanitarne zadeve za Južno Podonavje, v nadaljevanju: ÁNTSZ) v zvezi z upravno odločbo, s katero je ÁNTSZ družbi Ker-Optika prepovedala spletno prodajo kontaktnih leč.

Pravni okvir

Ureditev Unije

- 3 Člen 1, točka 2, Direktive 98/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. junija 1998 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov o storitvah informacijske družbe (UL L 204, str. 37), kakor je bila spremenjena z Direktivo 98/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. julija 1998 (UL L 217, str. 18, v nadaljevanju: Direktiva 98/34), določa, da je:

„storitev“, katera koli storitev informacijske družbe ali katera koli storitev, ki se običajno opravi odplačno, na daljavo, elektronsko in na zahtevo prejemnika storitev.

Za namene te opredelitve pojmov:

- ‚na daljavo‘ pomeni, da se storitev opravi, ne da bi bile stranke sočasno navzoče,

- ‚elektronsko‘ pomeni, da se storitev pošlje na začetnem kraju in sprejme na cilju z elektronsko opremo za predelavo (skupaj z digitalnim zgoščevanjem) in shranjevanje podatkov ter se v celoti prenaša, pošilja in sprejema po žici, radijsko, z optičnimi ali drugimi elektromagnetnimi sredstvi,

- ‚na zahtevo prejemnika storitev‘ pomeni, da se storitev opravlja s prenosom podatkov na posamezno zahtevo.

[...]“

- 4 V uvodnih izjavah 18, 21 in 34 Direktive 2000/31 je navedeno:

„(18) Storitve informacijske družbe zajemajo široko področje gospodarskih dejavnosti, ki potekajo po internetu; gre predvsem za internetno prodajo blaga; dejavnosti, na primer lokalno dobavljanje blaga ali opravljanje storitev izven spleta, niso zajete; [...] dejavnosti, ki se zaradi svoje narave ne morejo opravljati na daljavo in z uporabo elektronskih sredstev, na primer obvezni revizijski pregled računovodstva družb ali zdravniški nasvet z obveznim zdravniškim pregledom pacienta, niso storitve informacijske družbe;

[...]

(21) [...] koordinirano področje zajema le zahteve v zvezi z dejavnostmi v stalnem dostopu do interneta, na primer obveščanje na spletu, oglaševanje na spletu, nakupovanje na spletu in sklepanje pogodb na spletu, in se ne nanaša na pravne zahteve držav članic glede blaga, na primer na varnostne standarde, obveznosti glede označevanja, neoporečnost blaga ali zahteve držav članic glede dobave ali prevoza blaga, vključno z dobavo zdravil; [...]

[...]

(34) Vsaka država članica mora spremeniti svojo zakonodajo v zvezi z zahtevami, predvsem v zvezi z zahtevami o obliki, ki bi lahko vplivale na uporabo elektronsko sklenjenih pogodb; pregled zakonodaje, ki jo je treba uskladiti, bi moral potekati sistematično ter zajemati vse potrebne faze in dejanja pogodbenega postopka, vključno z arhiviranjem pogodbe; ta sprememba bi morala omogočiti uporabo elektronsko sklenjenih pogodb; [...]"

5 Člen 1, od (1) do (3) in (5), Direktive 2000/31 določa:

„(1) Cilj te direktive je prispevati k pravilnemu delovanju notranjega trga z zagotavljanjem prostega pretoka storitev informacijske družbe med državami članicami.

(2) Ta direktiva usklajuje, kolikor je to potrebno za doseg ciljev iz odstavka 1, nekatere nacionalne določbe o storitvah informacijske družbe glede notranjega trga, sedeža ponudnikov storitev, komercialnih sporočil, elektronskih pogodb, odgovornosti posrednikov, kodeksov ravnanja, izvensodnih poravnav sporov, sodnega varstva in sodelovanja med državami članicami.

(3) Ta direktiva dopolnjuje pravo Skupnosti, ki se uporablja za storitve informacijske družbe, in ne posega v stopnjo zaščite, še posebno ne javnega zdravja in varstva interesov potrošnikov, kakor izhaja iz pravnih aktov Skupnosti in nacionalne zakonodaje za njihovo izvajanje, če to ne omejuje svobode zagotavljanja storitev informacijske družbe.

[...]

(5) Ta direktiva se ne uporablja za:

(a) področje obdavčitve,

(b) vprašanja v zvezi s storitvami informacijske družbe, ki jih zajemata Direktivi 95/46/ES in 97/66/ES,

(c) vprašanja v zvezi z dogovori ali ravnanjem, ki ga ureja kartelno pravo,

(d) naslednje dejavnosti storitev informacijske družbe:

- dejavnosti notarjev ali podobnih poklicev, če so v neposredni in posebni zvezi z izvajanjem javnih pooblastil,

- zastopanje stranke in varovanje njenih interesov na sodišču,

- dejavnosti igralništva, pri katerih gre za vložke denarne vrednosti v igrah na srečo, vključno z loterijami in transakcijami v zvezi s stavami.“

6 Člen 2 Direktive 2000/31 določa:

„Za namene te direktive imajo posamezni izrazi, uporabljeni v tej direktivi, naslednji pomen:

(a) ‚storitve informacijske družbe‘: storitve v smislu člena 1(2) Direktive 98/34/[...];

[...]

(h) ‚koordinirano področje‘: zahteve, določene v pravnih sistemih držav članic za ponudnike storitev informacijske družbe ali storitve informacijske družbe, ne glede na to, ali so splošne narave ali posebej določene;

(i) koordinirano področje se nanaša na zahteve, ki jih mora ponudnik storitev izpolniti za:

- začetek opravljanja storitev informacijske družbe, na primer zahteve glede kvalifikacij, dovoljenj in prijavitev,
- izvajanje dejavnosti storitev informacijske družbe, na primer zahteve glede obnašanja ponudnika storitev, zahteve glede kakovosti ali vsebine storitve, vključno z zahtevami za oglaševanje in pogodbe ali zahtevami glede odgovornosti ponudnika storitve;

(ii) koordinirano področje ne zajema zahtev, na primer:

- zahtev glede blaga samega,

- zahtev glede dobave blaga,

- zahtev glede storitev, ki se ne zagotavljajo elektronsko.“

7 Člen 3 Direktive 2000/31 določa:

„1. Vsaka država članica zagotovi, da so storitve informacijske družbe ponudnika, ki posluje na njenem ozemlju, skladne z veljavnimi nacionalnimi določbami v zadevni državi članici, ki spadajo na koordinirano področje.

2. Države članice ne smejo omejevati svobode zagotavljanja storitev informacijske družbe iz druge države članice zaradi razlogov, ki spadajo na koordinirano področje.

[...]

4. Države članice lahko v zvezi z neko storitvijo informacijske družbe sprejmejo ukrepe, ki odstopajo od drugega odstavka, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

(a) ukrepi so:

(i) potrebni zaradi enega od naslednjih razlogov:

- javnega reda, predvsem preprečevanja, odkrivanja in kazenskega pregona kaznivih dejanj, vključno z varstvom mladoletnikov in bojem proti podžiganju sovraštva zaradi rase, spola, veroizpovedi ali narodnosti, ter kršitev človekovega dostojanstva v zvezi s posamezniki,
- varstva javnega zdravja,
- javne varnosti, vključno z varstvom nacionalne varnosti in zaščite,
- varstva potrošnikov, vključno z varstvom investitorjev;

(ii) in naravnani proti storitvi informacijske družbe, ki posega v cilje iz točke (i) ali predstavlja resno in nevarno tveganje, da bo ogrozila te cilje;

(iii) sorazmerni s temi cilji;

(b) država članica je pred sprejetjem navedenih ukrepov ne glede na sodne postopke, vključno s predhodnimi postopki in dejanji v okviru kazenske preiskave,

- zahtevala od države članice iz odstavka 1, da sprejme ukrepe, in ta ni sprejela takšnih ukrepov ali pa niso bili ustrezni,
- uradno obvestila Komisijo in državo članico iz odstavka 1 o namenu, da sprejme takšne ukrepe.

5. Države članice lahko iz nujnih razlogov odstopajo od pogojev iz odstavka 4(b). V tem primeru je treba o ukrepih čim prej uradno obvestiti Komisijo in državo članico iz odstavka 1 in navesti razloge, zaradi katerih država članica meni, da gre za nujni primer.

[...]“

8 Člen 4(1) navedene direktive določa:

„Države članice zagotovijo, da se začetek in izvajanje dejavnosti ponudnika storitev informacijske družbe ne sme pogojevati s predhodnim dovoljenjem ali drugo zahtevo enakega učinka.“

9 Člen 9(1) Direktive 2000/31 določa:

„Države članice zagotovijo, da njihov pravni sistem dovoljuje sklepanje pogodb z uporabo elektronskih sredstev. Države članice posebej zagotovijo, da pravni predpisi, ki

se uporabljajo za sklepanje pogodb, ne ovirajo uporabe elektronskih pogodb ter da so te pogodbe kljub sklenitvi po elektronskih sredstvih pravno učinkovite in veljavne.“

Nacionalna ureditev

- 10 Člen 3(1) zakona CVIII iz leta 2001 o storitvah elektronskega poslovanja in storitvah informacijske družbe (az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokról szóló 2001. évi CVIII. Törvény, v nadaljevanju: zakon o elektronskem poslovanju) določa:

„Za začetek opravljanja ali za izvajanje storitev informacijske družbe ni potrebna predhodna odobritev niti upravna odločba z enakim učinkom.“

- 11 Člen 3(1) uredbe ministra za javno zdravje št. 7/2004 (XI. 23.) o poklicnih zahtevah za prodajo, popravilo in izposajo medicinskih pripomočkov (a gyógyászati segédeszközök forgalmazásának, javításának, kölcsönzésének szakmai követelményeiről szóló 7/2004 (XI. 23.) Egészségügyi Minisztériumi rendelet) določa:

„Medicinski pripomočki se lahko prodajajo, popravljajo in izposojajo [...] v specializiranih prodajalnah, ki imajo dovoljenje za obratovanje v skladu s posebno zakonodajo in izpolnjujejo pogoje iz točk I.1 in I.2 priloge 2 k tej uredbi.“

12 Priloga 1 k tej uredbi določa, da:

„Naslednji medicinski pripomočki ne spadajo na področje uporabe te uredbe:

[...]

– serijsko izdelani optični pripomočki, razen kontaktnih leč;

[...]“.

13 Točka I.1(d) priloge 2 k navedeni uredbi določa, da je prodaja kontaktnih leč in očal po meri dovoljena samo v prodajalnah, ki merijo najmanj 18 m² ali imajo na voljo prostor, ločen od delavnice. V točki I.2(c) te priloge je med kadrovskimi pogoji določena zahteva, da te storitve lahko opravlja samo optometrist ali oftalmolog, usposobljen za kontaktne leče.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

14 Družba Ker-Optika prodaja kontaktne leče prek svoje spletne strani. ÁNTSZ Pécsi, Sellyei, Siklósi Kistérségi Intézete (krajevna izpostava ÁNTSZ za okrožja Pécs, Sellye in Siklós) ji je z odločbo z dne 29. avgusta 2008 to dejavnost prepovedala.

- 15 ĀNTSZ je po ugovoru, ki ga je vložila družba Ker-Optika zoper to odločbo, z odločbo z dne 14. novembra 2008 potrdila to prepoved.
- 16 ĀNTSZ se je oprla predvsem na določbe uredbe ministrstva za zdravje 7/2004 (XI. 23.), ki določajo, da je prodaja kontaktnih leč mogoča le v specializiranih prodajalnah z medicinskimi pripomočki ali z dobavo na dom končnemu potrošniku. Doba-va na dom pa niti po poimenovanju niti po vsebini ne vključuje spletne prodaje.
- 17 Družba Ker-Optika je zoper navedeno odločbo vložila tožbo, v kateri je zlasti trdila, da ob upoštevanju člena 3(1) zakona o elektronskem poslovanju spletna prodaja kontaktnih leč ne more biti predmet omejitev, ker ta člen ponudnikom storitev informacijske družbe zagotavlja svobodo opravljanja dejavnosti.
- 18 Glede tega se je ĀNTSZ sklicevala na uvodno izjavo 18 Direktive 2000/31, iz katere naj bi izhajalo, da zakon o elektronskem poslovanju ne more vključevati spletne prodaje kontaktnih leč. V tej uvodni izjavi je namreč navedeno, da dejavnosti, ki se zaradi svoje narave ne morejo opravljati na daljavo in z uporabo elektronskih sredstev, na primer zdravniški nasvet z obveznim zdravniškim pregledom pacienta, niso storitve informacijske družbe. Prodaja kontaktnih leč pa naj bi zahtevala tak pregled.
- 19 V teh okoliščinah je Baranya megyei bíróság prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali pomeni prodaja kontaktnih leč zdravniški nasvet z obveznim zdravniškim pregledom pacienta in tako ne spada v področje uporabe Direktive [2000/31]?

2. Ali je treba v primeru, da prodaja kontaktnih leč ne pomeni zdravniškega nasveta z obveznim zdravniškim pregledom pacienta, člen 30 ES razlagati tako, da nasprotuje določbam države članice, ki določajo, da je mogoče kontaktne leče prodajati le v specializiranih prodajalnah z medicinskimi pripomočki?

3. Ali je madžarska zakonodaja, ki dovoljuje prodajo kontaktnih leč le v specializiranih prodajalnah z medicinskimi pripomočki, v nasprotju z načelom prostega pretoka blaga, določenim v členu 28 ES?“

Vprašanja za predhodno odločanje

- 20 Predložitveno sodišče z vprašanji za predhodno odločanje, ki jih je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali pravo Unije nasprotuje nacionalni ureditvi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ki prodajo kontaktnih leč dovoljuje le v prodajalnah, specializiranih za prodajo medicinskih pripomočkov, in tako prepoveduje spletno prodajo teh leč.

- 21 Da bi lahko odgovorili na predložena vprašanja, je treba opredeliti določbe prava Unije, ki se nanašajo na spletno prodajo kontaktnih leč, in nato ugotoviti, ali te določbe nasprotujejo nacionalnim pravilom, kakršna so ta v postopku v glavni stvari.

- 22 Najprej je mogoče v okviru spletne prodaje razlikovati med temi elementi. Taka prodaja obsega, prvič, prodajo *per se*, za katero sta značilni spletna ponudba in sklenitev

elektronske pogodbe. Drugič, navedena prodaja vključuje dobavo prodanega izdelka, ki se ponavadi opravi na strankin dom. Poleg tega se stranka v nekaterih posebnih primerih pred prodajo ali dobavo posvetuje z zdravnikom.

Direktiva 2000/31

- 23 Prvič, glede prodaje je treba najprej navesti, da v skladu s členoma 1(2) in 2(a) Direktive 2000/13 ta direktiva usklajuje nekatere nacionalne določbe o storitvah informacijske družbe, z drugimi besedami o storitvah, ki se običajno opravijo odplačno, na daljavo, elektronsko in na zahtevo prejemnika storitev.
- 24 Med take storitve informacijske družbe, kot izhaja tudi iz uvodne izjave 18 Direktive 2000/31, spada med drugim spletna prodaja blaga.
- 25 Ta podatek potrjuje obrazložitev predloga te direktive, ki jo je Komisija predstavila 18. novembra 1998 (COM(1998) 586 konč.) in ki natančneje določa, da storitve informacijske družbe vključujejo storitve prodaje blaga in storitve, ki omogočajo opravljanje spletnih elektronskih transakcij z namenom nakupa blaga, kot so na primer interaktivna televizijska prodaja in spletni nakupovalni centri.

- 26 Poleg tega je treba navesti, da mora v skladu z uvodno izjavo 34 in členom 9(1) Direktive 2000/31 vsaka država članica sistematično prilagoditi svojo zakonodajo v zvezi z zahtevami, ki bi lahko vplivale na uporabo elektronsko sklenjenih pogodb, pri čemer mora ta zakonodaja zajeti vse potrebne faze in dejanja pogodbenega postopka spletne prodaje blaga, kot so ponudba, pogajanja in elektronska sklenitev pogodbe.
- 27 Nazadnje je treba poudariti, da dejavnosti prodaje medicinskih pripomočkov, kot so kontaktne leče, ne spadajo med dejavnosti, za katere se Direktiva 2000/31 v skladu z njenim členom 5(1) ne uporablja.
- 28 Koordinirano področje Direktive 2000/31 se zato nanaša na nacionalne določbe, ki prepovedujejo pravne akte v zvezi s prodajo kontaktnih leč, zlasti spletno ponudbo in elektronsko sklenitev pogodbe.
- 29 Drugič, glede dobave je treba navesti, da v skladu s členom 2(h)(ii) Direktive 2000/31 koordinirano področje ne zajema zahtev glede dobave blaga, za katere je bila pogodba sklenjena elektronsko.
- 30 Nacionalna pravila, ki določajo pogoje, pod katerimi je blago, prodano na spletu, lahko dobavljeno na ozemlju države članice, zato ne spadajo na področje uporabe navedene direktive.
- 31 Iz tega izhaja, da pogoji dobave kontaktnih leč ne spadajo na področje uporabe Direktive 2000/31.

- 32 Tretjič, treba je preučiti, ali na zgornje ugotovitve vpliva dejstvo, da sta prodaja in dobava kontaktnih leč lahko pogojeni s tem, da stranka pridobi predhodni zdravniški nasvet.
- 33 Glede tega, kot je navedeno v uvodni izjavi 18 Direktive 2000/31, dejavnosti, ki jih zaradi njihove narave ni mogoče opravljati na daljavo in z uporabo elektronskih sredstev, na primer zdravniški nasvet z obveznim zdravniškim pregledom pacienta, niso storitve informacijske družbe in torej ne spadajo pod to direktivo.
- 34 Zato bi bilo, če bi bil zdravniški nasvet z obveznim zdravniškim pregledom pacienta neločljivo povezan s prodajo kontaktnih leč, iz zahteve za tak nasvet mogoče sklepati, da ta prodaja ne spada na področje uporabe navedene direktive.
- 35 V zvezi s tem je treba poudariti, da so leče v neposrednem stiku z očmi in da so medicinski pripomočki, uporaba katerih lahko v nekaterih primerih povzroči vnetje oči in celo trajno okvaro vida, ta bolezenska stanja pa povzroči že samo nošenje takih leč. Zahteva za predhoden zdravniški nasvet se torej lahko šteje za upravičeno.
- 36 Glede tega se od osebe, ki želi nositi kontaktne leče, lahko zahteva, da se udeleži preventivnega oftalmološkega pregleda, na katerem se najprej preveri, ali zdravstveni razlogi dopuščajo nošenje leč, in nato natančno, z dioptrijo, določi potreben popravek.

- 37 Vendar pa ta pregled ni neločljivo povezan s prodajo kontaktnih leč. Lahko se namreč odpravi neodvisno od prodaje, saj se prodaja lahko izvrši, tudi na daljavo, na podlagi recepta, ki ga izda oftalmolog, ki je pregledal stranko.
- 38 Zato je treba šteti, da se prodaja kontaktnih leč lahko loči od zdravniškega nasveta z obveznim zdravniškim pregledom pacienta, ki je lahko pogoj zanjo.
- 39 Poleg tega je sicer res, da zdravstveni razlogi lahko zahtevajo, da pacient pridobi zdravniški nasvet za pravilno vstavljanje leč in da se redno udeležuje oftalmoloških pregledov, da bi se ugotovile posledice nošenja leč, pri čemer se ta preverjanja in pregledi opravijo med uporabo leč, torej po dobavi. Tako ti zdravniški nasveti ne morejo biti povezani s prodajo leč.
- 40 Torej nacionalna določba, ki prepoveduje spletno prodajo takih leč, načeloma spada na področje uporabe Direktive 2000/31.

Primarno pravo

- 41 Ker pravila glede pogojev dobave kontaktnih leč ne spadajo na področje uporabe Direktive 2000/31, jih je treba preučiti ob upoštevanju primarnega prava, to je Pogodbe DEU.

- 42 Najprej je treba ugotoviti, ali je navedena pravila treba preučiti z vidika svobode opravljanja storitev, kot trdi madžarska vlada, ali z vidika prostega pretoka blaga, kot predlaga predložitveno sodišče.
- 43 Glede tega je iz sodne prakse Sodišča po eni strani razvidno, da Sodišče, če nacionalni ukrep velja za prosti pretok blaga in za drugo temeljno svoboščino, z eno od teh dveh temeljnih svoboščin načeloma preizkusi, ali je katera od njiju drugotnega pomena v razmerju do druge in ali se ji lahko pridruži (glej v tem smislu sodbi z dne 24. marca 1994 v zadevi Schindler, C-275/92, Recueil, str. I-1039, točka 22, in z dne 26. maja 2005 v zadevi Burmanjer in drugi, C-20/03, ZOdl., str. I-4133, točka 35).
- 44 Poleg tega je iz sodbe z dne 11. decembra 2003 v zadevi Deutscher Apothekerverband (C-322/01, Recueil, str. I-14887, točke 65, 76 in 124) razvidno, da je nacionalne ukrepe glede načina prodaje, ki ga opredeljujeta spletna prodaja blaga in dobava tega blaga na potrošnikov dom, treba preučiti le ob upoštevanju pravil glede prostega pretoka blaga, torej ob upoštevanju členov 34 PDEU in 36 PDEU.
- 45 V obravnavanem primeru se nacionalna zakonodaja, ki prepoveduje spletno prodajo kontaktnih leč, nanaša na način prodaje, za katerega je značilna dobava takih leč na potrošnikov dom.
- 46 To zakonodajo je treba zato preučiti ob upoštevanju členov 34 PDEU in 36 PDEU.

Obstoj ovire za prosti pretok blaga

- 47 V skladu z ustaljeno sodno prakso je treba vse trgovinske predpise držav članic, ki bi lahko neposredno ali posredno in dejansko ali potencialno ovirali trgovino znotraj Unije, šteti za ukrep z enakim učinkom, kot ga imajo količinske omejitve v smislu člena 34 PDEU (glej zlasti sodbi z dne 11. julija 1974 v zadevi Dassonville, 8/74, Recueil, str. 837, točka 5, in z dne 10. februarja 2009 v zadevi Komisija proti Italiji, C-110/05, ZOdl., str. I-519, točka 33).
- 48 Iz ustaljene sodne prakse tudi izhaja, da člen 34 PDEU določa obveznost, da je treba spoštovati načeli prepovedi diskriminacije in medsebojnega priznavanja proizvodov, ki se zakonito proizvajajo in tržijo v drugih državah članicah, in načelo zagotavljanja prostega dostopa do nacionalnih trgov za proizvode Unije (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Italiji, točka 34 in navedena sodna praksa).
- 49 Tako je treba ukrepe države članice, katerih cilj ali učinek je manj ugodno obravnavanje proizvodov iz drugih držav članic, in pravila o pogojih, ki jih mora izpolnjevati to blago, čeprav se ta pravila brez kakršnega koli razlikovanja uporabljajo za vse proizvode, obravnavati kot ukrepe z enakim učinkom, kot ga imajo količinske omejitve (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Italiji, točki 35 in 37).
- 50 Tako je treba obravnavati tudi vse druge ukrepe, ki ovirajo dostop do trga države članice za proizvode druge države članice (zgoraj navedena sodba Komisija proti Italiji, točka 37).

- 51 Zato lahko okoliščina, da se nacionalne določbe, ki omejujejo ali prepovedujejo nekatere načine prodaje, uporabljajo za proizvode iz drugih držav, trgovino med državami članicami omejuje neposredno ali posredno in dejansko ali morebitno v smislu sodne prakse v zadevi *Dassonville*, razen če se te določbe nanašajo na vse zadevne gospodarske subjekte, ki opravljajo dejavnost na nacionalnem ozemlju, ter pravno in dejansko enako prizadenejo trženje nacionalnih proizvodov in proizvodov iz drugih držav članic. Uporaba take zakonodaje za prodajo proizvodov iz druge države članice, ki so v skladu s pravili te države, namreč ovira njihov dostop do trga oziroma ga ovira bolj kot dostop nacionalnih proizvodov (glej v tem smislu sodbo z dne 24. novembra 1993 v združenih zadevah *Keck in Mithouard*, C-267/91 in C-268/91, *Recueil*, str. I-6097, točki 16 in 17, ter zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Italiji, točka 36).
- 52 Tako je treba preučiti, ali nacionalna zakonodaja iz postopka v glavni stvari izpolnjuje pogoja, navedena v prejšnji točki te sodbe, ali se torej nanaša na vse zadevne gospodarske subjekte, ki opravljajo dejavnost na nacionalnem ozemlju, ter ali pravno in dejansko enako prizadene prodajo nacionalnih proizvodov in proizvodov iz drugih držav članic.
- 53 Glede prvega pogoja je treba navesti, da se navedena zakonodaja nanaša na vse gospodarske subjekte, ki jih zadeva prodaja kontaktnih leč, torej je ta pogoj izpolnjen.
- 54 V zvezi z drugim pogojem ni sporno, da se prepoved spletne prodaje kontaktnih leč nanaša na kontaktne leče, ki izvirajo iz drugih držav članic in so predmet prodaje po pošti in dobave na dom potrošnikov, ki živijo na Madžarskem. Vendar je treba navesti,

da prepoved prodaje kontaktnih leč po pošti gospodarskim subjektom iz drugih držav članic odvzame posebno učinkovit način prodaje teh izdelkov in tako znatno ovira njihov dostop do trga zadevne države članice (v zvezi z zdravili glej po analogiji zgoraj navedeno sodbo Deutscher Apothekerverband, točka 74).

- 55 V takih okoliščinah navedena zakonodaja madžarskih gospodarskih subjektov v zvezi s prodajo kontaktnih leč ne prizadene enako kot gospodarskih subjektov iz drugih držav članic.
- 56 Lahko torej sklepamo, da je navedena zakonodaja ukrep z enakim učinkom, kot ga imajo količinske omejitve, ki so prepovedane s členom 34 PDEU, razen če jo je mogoče objektivno utemeljiti.

Upravičenost ovire za prosti pretok blaga

- 57 V skladu z ustaljeno sodno prakso je oviro za prosti pretok blaga mogoče upravičiti z razlogi splošnega interesa iz člena 36 PDEU ali z nujnimi zahtevami. V obeh primerih mora nacionalni ukrep zagotavljati uresničitev cilja, ki se mu sledi, in ne sme presegati tega, kar je nujno potrebno, da se ga doseže (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Italiji, točka 59, in navedena sodna praksa).

- 58 Glede tega je treba upoštevati, če navedeni ukrep spada na področje javnega zdravja, da sta zdravje in življenje ljudi najpomembnejša med dobrinami in interesi, varovanimi s Pogodbo, ter da države članice določijo raven, na kateri želijo zagotoviti varovanje javnega zdravja, in kako naj se ta raven doseže. Ker se lahko ta raven med državami članicami razlikuje, jim je treba priznati diskrecijsko pravico (glej sodbo z dne 1. junija 2010 v združenih zadevah Blanco Pérez in Chao Gómez, C-570/07 in C-571/07, ZOdl., str. I-4629, točka 44 in navedena sodna praksa).
- 59 V obravnavanem primeru se upravičenost, na katero se sklicuje madžarska vlada, nanaša na nujnost zagotovitve varovanja zdravja uporabnikov kontaktnih leč. Ta upravičenost tako ustreza skrbi za javno zdravje iz člena 36 PDEU, ki lahko upraviči oviro za prosti pretok blaga.
- 60 Tako je treba preučiti, ali je zakonodaja iz postopka v glavni stvari primerna za uresničitev zelenega cilja.
- 61 Madžarska in španska vlada glede tega trdita, da je treba določiti, da lahko stranke dobavljene kontaktne leče prevzamejo v specializiranih prodajalnah, ker morajo imeti stik z optikom, ki opravi potrebne zdravniške preglede in preverjanja ter strankam da navodila za nošenje teh leč.
- 62 V zvezi s tem je treba ponoviti, kot je bilo navedeno v točki 35 te sodbe, da lahko samo nošenje kontaktnih leč v nekaterih primerih povzroči vnetje oči in celo trajno okvaro vida.

- 63 Država članica lahko ob upoštevanju takih tveganj za javno zdravje zahteva, da kontaktne leče dobavi usposobljeno osebje, ki stranko opozori na ta tveganja, opravi pregled stranke in ji priporoči ali odsvetuje nošenje leč ter jo, če je potrebno, napoti po nasvet k oftalmologu. Država članica lahko zaradi teh tveganj tudi zahteva, da usposobljeno osebje, kadar nošenje leč ni odsvetovano, določi najprimernejšo vrsto leč, preveri vstavljanje leč v strankine oči in ji priskrbi vse informacije glede pravilne uporabe in vzdrževanja leč (glej v tem smislu sodbo z dne 25. maja 1993 v zadevi LPO, C-271/92, Recueil, str. I-2899, točka 11).
- 64 Vzpostavitev stika z usposobljenim optikom in storitve, ki jih ponuja, zmanjšajo tveganja uporabnikov leč, vendar jih ne izničijo popolnoma. Tako je nacionalna zakonodaja iz postopka v glavni stvari, ki dovoljuje prodajo kontaktnih leč samo prodajalnam z optičnimi pripomočki, ki ponujajo storitve takega optika, primerna za uresničitev cilja varovanja zdravja uporabnikov leč.
- 65 Vendar ta ureditev tudi ne sme presegati tega, kar je nujno potrebno, da se doseže ta cilj, in sicer ne smejo obstajati ukrepi, ki manj omejujejo prosti pretok blaga in s katerimi bi se ta cilj dosegel.
- 66 Prvič, glede zahteve, da mora biti stranka fizično prisotna v prodajalni, da ji optik pregleda oči, je treba navesti, po eni strani, da lahko informativne preventivne preglede oftalmologij opravijo tudi druge kot v prodajalnah z optičnimi pripomočki.

- 67 V spisu, predloženem Sodišču, po drugi strani ni ničesar, kar bi nakazovalo, da zakonodaja iz postopka v glavni stvari zahteva, da lahko optik leče izroči samo po preventivnem pregledu ali po predhodnem nasvetu zdravnika, ali da zakonodaja postavlja take pogoje za to izročitev, še posebej pri več zaporednih dobavah isti stranki.
- 68 Zato je treba take preglede in nasvete šteti za neobvezne in zato je za udeležbo na pregledu ali za pridobitev nasveta odgovoren predvsem posamezen uporabnik kontaktnih leč, naloga optika v zvezi s tem pa je svetovanje uporabnikom.
- 69 Vendar bi se strankam lahko na enak način svetovalo pred dobavo kontaktnih leč, in sicer v okviru spletne prodaje, tako da bi stranka morala uporabiti interaktivne elemente na zadevni spletni strani, preden bi lahko kupila take leče (glej v tem smislu, v zvezi s spletno prodajo zdravil, zgoraj navedeno sodbo Deutscher Apothekerverband, točka 114).
- 70 Drugič, res je, da država članica lahko zahteva – kot je bilo navedeno v točki 63 te sodbe – da optik določi najprimernejšo vrsto leč, pri čemer mora preveriti vstavljanje leč v strankine oči ter ji svetovati glede pravilne uporabe in vzdrževanja leč.
- 71 Vendar je treba navesti, da morajo biti načelno te storitve zagotovljene le ob prvi dobavi kontaktnih leč. Pri naslednjih dobavah namreč stranki v splošnem ni treba

zagotoviti takih storitev. Zadošča, da stranka prodajalcu sporoči vrsto leč, ki jih je dobila pri prvi dobavi, kadar pa je potrebno, pa oftalmolog v novem receptu upošteva spremembo strankinega vida in prilagodi značilnosti leč.

72 Tretjič, če je treba ob podaljšani uporabi leč zagotoviti dodatne informacije in nasvete, je te stranki mogoče dati z uporabo interaktivnih elementov na spletni strani ponudnika.

73 Poleg tega lahko država članica od zainteresiranih gospodarskih subjektov zahteva, da dajo strankam na razpolago usposobljenega optika, ki jim na daljavo zagotovi posameznikom prilagojene nasvete glede uporabe in vzdrževanja kontaktnih leč. Zagotovitev takih informacij in nasvetov na daljavo ima poleg tega to prednost, da omogoči uporabniku leč, da vprašanja zastavi premišljeno in natančno ter ne da bi moral od doma (glej v tem smislu, v zvezi s spletno prodajo zdravil, zgoraj navedeno sodbo Deutscher Apothekerverband, točka 113).

74 Iz zgoraj navedenega je razvidno, da bi bilo cilj varovanja zdravja uporabnikov kontaktnih leč mogoče doseči z manj omejevalnimi ukrepi, kot so ti, ki jih določa zakonodaja iz postopka v glavni stvari, namreč z ukrepi, ki bi določili omejitve samo za prvo dobavo leč in bi zahtevali, da zainteresirani gospodarski subjekti dajo stranki na razpolago usposobljenega optika.

- 75 Če torej država članica sprejme zakonodajo, kot je ta v postopku v glavni stvari, prekorači mejo diskrecijske pravice, navedene v točki 58 te sodbe, zato je treba šteti, da ta zakonodaja presega to, kar je nujno potrebno, da se doseže cilj, ki ga uveljavlja.
- 76 Navedene zakonodaje v delu, ki vsebuje prepoved spletne prodaje kontaktnih leč, iz istih razlogov ni mogoče šteti za sorazmerno glede cilja varstva javnega zdravja iz člena 3(4) Direktive 2000/31.
- 77 Glede na navedeno je treba na vprašanja predložitvenega sodišča odgovoriti, da nacionalna pravila o prodaji kontaktnih leč v delu, v katerem se nanašajo na spletno prodajo takih leč, spadajo na področje uporabe Direktive 2000/31. Nasprotno pa nacionalna pravila o dobavi takih leč ne spadajo na področje uporabe te direktive.
- 78 Člena 34 PDEU in 36 PDEU ter Direktivo 2000/31 je treba razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, ki dovoljuje prodajo kontaktnih leč le v specializiranih prodajalnah z medicinskimi pripomočki.

Stroški

- 79 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Nacionalna pravila o prodaji kontaktnih leč v delu, v katerem se nanašajo na spletno prodajo takih leč, spadajo na področje uporabe Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju). Nasprotno pa nacionalna pravila o dobavi takih leč ne spadajo na področje uporabe te direktive.

Člena 34 PDEU in 36 PDEU ter Direktivo 2000/31 je treba razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, ki dovoljuje prodajo kontaktnih leč le v specializiranih prodajalnah z medicinskimi pripomočki.

Podpisi